

בס"ד. תשרי ה'תשפ"ה
לכב' אנ"ש שי' דק"ק שע"י האיחוד האירופאי - בריסל.
-1 virtualcommunity@sichos.online

תזכורת ליום הכיפורים ה'תשפ"ה

[אסור לפרסמו בשום אופן שהוא על איזה אתר אינטרנט או בקבוצות ווצאפ וכו' בלי רשות מהעורך]

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ל"תקע בשופר גדול" ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש, ועוד לפני יום הכיפורים דשנה זו.

הרב לוי יצחק גרליק

Rabbigarelik@sichos.online

הנסיון הראה, שכדאי שהבעה"ב והבעה"ב'טע יקראו ביחד (ועם הילדים), כל יום השייך לו, בכדי להתכונן ליום המחרת כדבעי ולמנוע היפך שמחת החג וכו' ואדרבא לגרום לשמחת החג. גם חשוב לציין שב"ה לאחרונה יוצאים לאור כל מיני מדריכים וכו' מרבני חב"ד וכו' בכ"מ, (וכמה מהם נעתקו באתר שלנו), ולכן כל הבא לקמן הוא רק באופן של"תזכורת", ולא נכנסנו כלל לפרטי דינים וכו'. כל הפרטים יש לעיין שם ובמקור הדברים (השו"ע עד לספר המנהגים וכו').

נא לתלות על המקור וכו"ב.

* * *

לסדר (ולקנות) כמה ימים לפני ערב יום הכיפורים:

- מעוברות ומניקות (וחולים ל"ע) שקשה להן התענית ביום הכיפורים, או מי שלוקה/ת תרופות ומוכרח לקחת אותם כל יום כמה פעמים וכו' – ורוצים לשאול שאלה לרב, נא ונא להתקשר בעוד מועד ולא לחכות לרגע האחרון!! [ובפרט שלפעמים הרב יבקש שיבררו כמה פרטים אצל הרופא וכו']. באתר שלנו ישנם כו"כ הוראות ועצות עבור חולים ל"ע או מעוברות ומניקות וכו'.
  - עזרה בבית: נשים שקשה להן הצום וכו', נכון שיסדרו עזרה המתאימה בבית עם הילדים וכו'. ולהעיר: שיותר כדאי שהאשה תישאר בבית ותנוח - מאשר שתלך לבית הכנסת ותעייף וכו', כי החיוב לצום הוא מן התורה (משא"כ ההליכה לבית הכנסת) וד"ל.
  - תשליך: מי שלא הספיק לערוך "תשליך" בראש השנה, יכול לעשות זאת במשך עשרת ימי תשובה¹ (בשנה זו, בח' תשרי² ("י"ג מידות")).
  - נעליים ליום-כיפור: לוודא שלכל בני הבית, אבא אמא והילדים (אפילו קטנים³), יש להם נעלי יום כיפור.
  - קיטל: לאתר הקיטל של האבא... (חתן בשנת הנישואין שלו, שלבש הקיטל לחופה, אין לובשו ביום הכיפורים)⁴.
  - כפרות: לסדר מתי ואיפה הבני בית יעשו כפרות.
  - לעקאח: לקנות או לאפות לעקאח עבור ערב יום הכיפורים.
  - כמה יארציט-ליכט: לקנות לכה"פ 2-4 יארציט-ליכט כדלהלן:
- הא': עבור "נר ששבת" - הנר שדולק עבור ההבדלה של מוצאי יום כיפור (דהיינו, שיהי' דולק מערב יוה"כ עד מוצאי יוה"כ)⁵. מומלץ לבדוק שהיארציט-ליכט דולק לכה"פ 7-26 שעות.
- הב': הנר שהאבא מביא לבית הכנסת, לאלה שנוהגין להדליק "לעבעדיקע ליכט"⁶ בערב יו"כ (ע"י הגבאי בבית הכנסת).
והג': (או יותר): לאלה שנוהגין להדליק בביתם "נר נשמה"⁷ ליום כיפור (עבור הורים שנפטרו ל"ע, ולכאן צ"ל נר לכל אחד מההורים וכו'. וכך נהג הרבי).
- דבש: לוודא שיש דבש בבית עבור ה"מוציא" של סעודות ערב יום כיפור ומוצאי יום כיפור⁸ (וחג הסוכות).
  - קרעפכין/קרעפלאך: להכין קרעפכין עבור הסעודה של ערב יום כיפור⁹.
  - מטבעות לצדקה: להכין מטבעות לצדקה לתת לפני תפלת המנחה בערב יום כיפור¹⁰.
  - מאכלי ערב יום כיפור: לקנות המאכלים שאוכלים בערב יום כיפור – ראה להלן הפרטים (בקטע "המאכלים שאוכלים ושלא אוכלים").
  - סעודת מוצאי יום כיפור: מאכלים עבור הסעודה דמוצאי יום כיפור ("בהרחבה").
  - סוכה: לתכנן בעוד מועד בנוגע לסידור עניני הסוכה, כי צריכים להתחיל במוצאי יום כיפור¹¹.

¹ ראה הנסמן בנטעי גבריאל ראש השנה פס"ט סט"ז. וראה באוצר מנהגי חב"ד ע' קמה ואילך. ואכ"מ.

² ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' קמה וש"נ.

³ ראה שו"ע אדה"ז סתר"ז ס"ב ואילך.

⁴ ספר המנהגים ע' 58.

⁵ שו"ע אדה"ז סתר"ד סעיפים ד-ח.

⁶ ספר המנהגים ע' 58.

⁷ ספר המנהגים ע' 58. וראה שו"ע אדה"ז סתר"י סעיף ה.

⁸ היום יום חלק שני.

⁹ ספר המנהגים ע' 58. וראה לקמן הערה 29 שיש אומרים שהקרעפכין יהיו ממולאים עם קצת בשר בהמה, עיי"ש.

¹⁰ לוח כולל חב"ד. וכך נהג הרבי ברבים.

¹¹ ספר המנהגים ע' 59.

ערב יום הכפורים

* **סדר היום (של האבא) בקיצור:** כפרות, טבילה (הא'), שחרית, מבקשים לעקח, סעודה הראשונה (לפני חצות היום), מלקות, טבילה (הב'), צדקה ומנחה (על חטא), סעודה שני' (המפסקת), ברכת הבנים והבנות וכו' ראה בהערה¹², טבילה (הג'), הליכה ל"כל נדרי".

* **כפרות:** באשמורת הבוקר¹³.

* **טבילה:** הראשונה של ג' הטבילות¹⁴ של היום.

* **בתפלת שחרית:** אין אומרים תחנון¹⁵ ולא מזמור לתודה¹⁶ ולא אבינו מלכנו¹⁷.

* **בצבור:** גם בשנים שהרבי הי' מתפלל תפילת שחרית ביחידות (ברוב ימי החול), בערב יום הכיפורים התפלל בצבור.

* **בגדי שבת:** רבותינו נשיאנו לבשו בגדי שבת בערב יום כיפור¹⁸ (וראה להלן בקטע של "לעקאה").

במשך היום ערב יום הכפורים

* **צדקה:** להוסיף בצדקה במשך היום ובפרט לפני תפלת המנחה. עדיף מטבעות שמקשקשים [הבעל שם טוב אמר: שמקול קשקוש המטבעות בקערות מתפרדים הקליפות]¹⁹.

* **לעקאה:** מבקשים לעקאה ואוכלים ממנו²⁰. הרבי נוהג לעמוד כמה שעות במשך היום ליד דלת חדרו הק' ומחלק לעקאה לכל אחד ואחד, כשהוא לבוש בגד משי של שבת וחגור אבנט, ומברך את כל אחד ואחד בשנה טובה ומתוקה²¹. ולכן, בהרבה מקומות נהוג שהרב או הגבאי או המשפיע וכו' מחלק לעקאה לכל הבעה"ב בבית הכנסת, והאבא לבני הבית וכו'.

* **סעודה הראשונה:** לפני חצות²². (ראה להלן בקטע "המאכלים שאוכלים ושלא אוכלים").

* **לפייס את חברו:** כותב אדה"ז בשולחנו²³: עבירות שבין אדם לחברו – אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו... לפיכך יתן כל אדם אל לבו בערב יום הכיפורים לפייס לכל מי שפשע כנגדו, ואפילו לא הקניטו אלא בדברים – צריך לילך ולפייסו ולבקש ממנו שימחול לו, ובשעת בקשת מחילה צריך לפרט החטא שחטא לחבירו, ואם חבירו מתבייש בזה – לא יפרט החטא. עיי"ש בארוכה כל הפרטים.

המאכלים שאוכלים ושלא אוכלים בערב יום הכפורים

* **לא אוכלים בעיו"כ:** שום, ביצים²⁴, שומשמין²⁵.

* **מאכלי חלב:** בשחרית יכולים לאכול מאכלי חלב וחמאה²⁶.

* **בערב יו"כ אוכלים ב' סעודות:** אוכלים חלות (טובלים את החלה בדבש²⁷, אבל שמים גם מלח על השולחן²⁸),

* **קרעפכין/קרעפלאך²⁹,** וצריך להרבות באכילה ושת' כמו שיעור ב' ימים, ערב יום כיפור ויום כיפור³⁰.

* בסעודה הראשונה שקודם חצות³¹ אוכלים דגים, בשר עוף³², מרק, צימעס³³ וכו'³⁴.

* בסעודה השני' (המפסקת) אוכלים דברים קלים כמו עופות, מרק (בג' פעמים - ראה בהערה³⁵) וכו'. המאכלים יהיו בלא מלח³⁶. ולא אוכלים בשמים וכרכום³⁷ ומאכלים המתובלים בתבלינים.

¹² מובן ופשוט שהסדר יכול וצריך להתאים לפי תנאי המקום [דהיינו שיכול להיות גם: טבילה ג', סעודה המפסקת וברכת הבנים וכיו"ב, ובפרט במקומות שהמקוה היא לא בקירוב מקום].

¹³ סידור.

¹⁴ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' קעח.

¹⁵ היום יום ט' תשרי.

¹⁶ שו"ע אדה"ז סימן תרד סעיף ו.

¹⁷ לוח כולל חב"ד. משו"ע אדה"ז סימן תרד סעיף ז.

¹⁸ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' קעז.

¹⁹ לוח כולל חב"ד. וכך נהג הרבי.

²⁰ ספר המנהגים ע' 58. והטעם נתבאר בלקו"ש חיד"ע ע' 373 (ועוד) שאם נתחייב, ח"ו, לקבל צדקה במשך השנה יפטר מזה ע"י קבלה זו (עיי"ש בארוכה).

²¹ ספר המנהגים ע' 58.

²² ספר השיחות תש"ה ע' 21. אוצר מנהגי חב"ד ע' קפה.

²³ סימן תרו בתחילתו.

²⁴ שו"ע אדה"ז סימן תרח סעיף ה.

²⁵ שו"ע אדה"ז סימן תרח סעיף י.

²⁶ שו"ע אדה"ז סימן תרח סעיף ח.

²⁷ היום יום חלק שני.

²⁸ ע"פ שו"ע אדה"ז סימן סז סעיף ח.

²⁹ ספר המנהגים ע' 58. ויש אומרים (הלכות ומנהגי חב"ד – גינבורג, ע' 43) שע"פ פנימיות הענינים הקרעפכין צ"ל ממולא מבשר בהמה [מטעם זכר לשתי הלחם שהיו ע"ג שתי הכבשים בחג השבועות, ויו"כ הוא מתן תורה של לוחות האחרונות, וכן מטעם שעיו"כ הוא "יו"ט מכוסה" וצ"ל שמחה בבשר], לכן מותר שהקרעפכין יהיו ממולאים בבשר בהמה מפני שהוא דבר מועט, ואין להרבות בזה. ולכן אין זה סותר למ"ש אדה"ז (לקמן הערה 32) שבעיו"כ יש לאכול בשר **עוף**.

³⁰ סידור.

³¹ ספר השיחות תש"ה ע' 21.

³² שו"ע אדה"ז סימן תרח סעיף ח.

³³ ספר השיחות תש"ה ע' 21.

³⁴ שו"ע אדה"ז סימן תרח סעיף ח.

³⁵ בספר השיחות תרצ"ז ע' 156 (במהדורה החדשה: 169) מספר כ"ק אדמו"ר הרי"צ שאביו כ"ק אדמו"ר הרש"ב ציוה לו לאכול קצת מרק, ולאח"ז להוסיף עוד כף (לכאוי הכוונה ל-Ladle), ולאח"ז להוסיף עוד כף, כי בסעודה המפסקת צריך ג' קערות, ובאופן הנ"ל יכולים לצאת י"ח הנ"ל. וראה גם בהתוועדות ש"פ קדושים תשי"ז בשיחה שאחרי המאמר.

³⁶ ראה ספר השיחות תרצ"ז ע' 157 ואילך האריכות בזה (שאכילת ערב יום כיפורים הוא התענוג הפשוט הבלתי מורכב וכו').

³⁷ שו"ע אדה"ז סימן תרח סעיף ח.

ההכנות לתפלת המנחה של ערב יום הכפורים

- * צריכים לסדר שתפלת המנחה תהי' באופן שאח"כ יש מספיק זמן לאכול סעודה המפסקת, ברכת הבנים, טבילה הג' וכו'.
- * **מלקות (האבא והבנים):** לפני הטבילה ה' ומנחה³⁸, לוקחים רצועה³⁹ עבור המלקות, הנלקה מוטה אחוריו לדרום ופניו לצפון⁴⁰, ושניהם (המלקה והנלקה) אומרים יחד "והוא רחום...חמתו" ג' פעמים [סך הכל ל"ט תיבות – ל"ט הלקאות]⁴¹. הסדר הוא: על כתף ימין, על כתף שמאל, תחתיהם באמצע, ובכל הלקאה אומרים תיבה אחת של "והוא רחום"⁴².
- * **טבילה ה' (העיקרית):** האבא והבנים (טובלים (לכה"פ) ג' פעמים)⁴³.

תפלת מנחה של ערב יום הכפורים

- * **צדקה:** נתינת הצדקה (באם אפשרי – ע"י מטבעות כמובא לעיל). הרבי הי' מגיע לתפילת המנחה עם מעטפה גדולה מלאה מטבעות ונותן לתוך הקערות של צדקה שהיו מפוזרות על השולחנות.
- * **הודו ופתח אליהו:** בקביעות זו שיום כיפור חל בשבת אומרים לפני תפלת המנחה הודו ופתח אליהו.
- * **על חטא:** בתפלת שמונה עשרה, אחרי ה"יהיו לרצון" הראשון, אומרים על חטא⁴⁴.
  - א. אם הוא באמצע על חטא ושומע קדושה או קדיש, דינו כמו באלקי נצור, דהיינו: שעונה "קדוש-ברוך-ימלוך", "אמן" של "המלך הקדוש" ו"אמן" של "שומע תפלה", המילים "מודים אנחנו לך", "אמן יהא שמ' רבא...יתברך", ו"אמן" של "דאמירן בעלמא"⁴⁵.
  - ב. אם עקר רגליו ונזכר שלא אמר על חטא יכול לאומרו אחר התפלה⁴⁶.
  - ג. אם הוא חוזר התפלה (כי אמר הא-ל הקדוש וכיו"ב) אינו צריך לומר "על חטא" עוד הפעם⁴⁷.
- * **אחרי תפלת העמידה:** אין אומרים תחנון⁴⁸ ולא אבינו מלכנו⁴⁹.
- * **ברכת הרבי:** אחר תפילת המנחה הרבי נוהג לברך את כל בני ישראל בכל מקום שהם בברכת חתימה וגמר חתימה טובה ולהתעוררות תשובה אמיתית⁵⁰.
- * **סעודה המפסקת:** ראה לעיל [בקטע "מה אוכלים ולא אוכלים"] מה אוכלים.
- * **ברכת הבנים:** ראה בקטע הבא ("לפני כניסת החג") מס' 6.
- * **טבילה הג':** האבא והבנים. [מובן ופשוט שצריכים ליזהר שיהי' מספיק זמן ללכת לבית הכנסת לפני הזמן וכו'.⁵¹]
- [הערה: 1. בספר המנהגים כתוב שברכת הבנים היא אחר הסעודה המפסקת, אבל אין הפירוש שלפני זה אסור לברך, רק להדגיש שזמן זה שייך לפני הבית⁵². 2. בשוע"ר [סתר"ו סי"ג] כתוב "יש טובלין אחר סעודה המפסקת כדי שיהא סמוך ליום הכיפורים". לענ"ד מובן שזה תלוי לפי תנאי המקום].
- * **לסדר הבאת המחזוריים לבית הכנסת:** הנשים המתפללות בבית הכנסת ביום כיפור צריכות לסדר בעוד מועד - מתי ואיך יביאו את המחזוריים לבית הכנסת, כי (במקום שאין עירוב) אסור לטלטל ברחוב אחרי הדלקת הנרות.

לפני כניסת החג

1. **מפה יפה על השולחן:** מציעים מפה יפה על השולחן כמו בשבת ויום טוב⁵³.
2. **תרופות:** מי שצריך לקחת תרופות לפני כניסת החג, שיעשה את זה עכשיו.
3. **להדליק ה"נר ששבת":** להדליק ה"יארצייט-ליכט" בבית עבור הבדלה – "נר ששבת"⁵⁴, ולהזהיר המשרתת שלא תכבה אותו כי האבא יצטרך לנר דולק במוצאי יום כיפור עבור הבדלה.
4. **להדליק ה"נר (ות) נשמה":** אלה הנוהגים להדליק "נר/ות נשמה"⁵⁵ (כמבואר לעיל) מדליקים אותו/ם עכשיו.
5. **נעלי יום כיפור:** חולצים הנעלי עור, ונועלים נעלי "יום כיפור".
6. **ברכת הבנים והבנות:** אחר הסעודה המפסקת האבא מברך "ברכת הבנים" את הבנים והבנות⁵⁶. [יש הנוהגים לברך כשהם כבר מלובשים בטלית וקיסטל כמנהג הרבי]. אם – משום מה – האבא לא נמצא בבית, האמא יכולה לברך את הבנים והבנות⁵⁷. הרבי הי' מברך את התמימים בנוסח של ברכת כהנים "וידבר וגו' יברכך וגו' אברכם"⁵⁸ ומוסיף עוד ברכות.
7. **לקחת הדברים לבית הכנסת:** האבא צריך לזכור לקחת את הטלית, הקיסטל, הגארטל, המחזוריים) וה"לעבעדיקע ליכט" לבית הכנסת לפני התחלת החג.

38 סידור.

39 שו"ע אדה"ז סימן תרז סעיף יג. בשו"ע שם הלשון הוא "רצועה של עגל", אבל המנהג הנפוץ הוא בחגורה של עור.

40 שו"ע אדה"ז סימן תרז סעיף טו ועיי"ש הטעם (כי עיקר חטא האדם הוא מחמת ממון וכתוב "מצפון זהב יאתה...עיי"ש).

41 ספר המנהגים ע' 58. היום יום ט' תשרי.

42 אוצר מנהגי חב"ד ע' קפה.

43 שו"ע אדה"ז סימן תרו סעיפים יא-יב.

44 שו"ע אדה"ז סימן תרו סעיפים א-ב.

45 שבח המועדים סימן כב סט"ו.

46 ראה שבח המועדים סימן כב סעיף טז. וראה גם בנטעי גבריאל פרק לד סעיף לא. ועצ"ע.

47 שבט הלוי חלק ו סימן עג.

48 היום יום ט' תשרי.

49 שו"ע אדה"ז סימן תרד סעיף ז.

50 ספר המנהגים ע' 58.

51 מטה אפרים סתר"ט ס"ג, ושם הלשון בעוד היום גדול.

52 אוצר מנהגי חב"ד ע' קצד.

53 שו"ע אדה"ז סימן תרי ס"ד.

54 שו"ע אדה"ז סימן תרכד סעיפים ד-ה.

55 ספר המנהגים ע' 58. וראה שו"ע אדה"ז סימן תרי סעיף ה.

56 ספר המנהגים ע' 58. ובארוכה ב"חקרי מנהגים" (גורארי) ח"ב ע' קלה.

57 ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' קצד שאדמו"ר הרשב"ה הי' הולך להתברך מאמו הרבנית. וראה נטעי גבריאל י"כ פכ"ג הערה ט.

58 ספר המנהגים ע' 58.

הדלקת הנרות של ערב יום הכפורים

* **צדקה:** נותנים לצדקה לפני הדלקת הנרות⁵⁹.

* **זמנה:** מדליקים הנרות 18 (או 23) דקות לפני השקיעה כמו בכל ערב שבת קודש. ראה הזמן בלוח המקומי (לזמני החג באיזור נ.י. – ראה בעמוד שבסוף התזכורת). אם איחרה, **אסור** להדליק אחר כניסת החג כמו בשבת.

* **הברכות:** מברכים ב' ברכות: 1. להדליק נר של שבת ושל יום הכיפורים, 2. שהחיינו. [אם שכחה לברך "שהחיינו" מברכת אחרי כל נדרי].

במשך החג

* דיני יוהכ"פ בנוגע לאיסור מלאכות הם כמו של שבת⁶⁰.

* בנוסף לזה: אסור לאכול ולשתות, לנעול נעלי עור, להתרחץ (אפילו במים קרים)⁶¹, להשתמש בבושם, שמנים ומשחות⁶² ודאודורנט.

התפילות בליל יום כיפור

* לובשים הקיטל והגארטל, ומתעטפים בטלית, וצריך להתעטף ולברך על הטלית לפני השקיעה. אם איחרו, מתעטפים בטלית בלי ברכה⁶³. [אין נכנסים לבית הכסא עם הקיטל⁶⁴].

* [כל הפרטים השייכים לתפילה ביחיד ובצבור הם במסמך נפרד].

* בעת שקיעת החמה (בבין השמשות) אומרים על חטא⁶⁵.

* לפני כל נדרי אומרים: ה' פרקים דתהילים⁶⁶,

כל נדרי, קבלת שבת ותפלת ערבית

* **כל נדרי:** אומרים כל נדרי. [גם המתפלל ביחידות אומר כל נדרי⁶⁷].

* **שהחיינו שאחר כל נדרי:** אלו שברכו שהחיינו בהדלקת הנרות **אין אומרים/את ברכת שהחיינו שאחרי כל נדרי. ומצוה לפרסם**⁶⁸.

* **תפלת ערבית:** אחרי כל נדרי, תפלת ערבית בקביעות כזו שיום כיפור חל בשבת - מתחילה מ"מזמור לדוד".

* **בלכה דודי** אומרים "ברינה ובצהלה".

* **בקריאת שמע** אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם⁶⁹.

* אין נושקים הציציות של הטלית באמירת קריאת שמע.

* בתפילת העמידה:

[שכח⁷⁰ זכרנו, מי כמוך, וכתוב, ובספר – אם נזכר בתוך אותה הברכה לפני שסיימה, אומר במקום שנזכר, אבל לאחר שאמר "ה" שבחתימה - אינו חוזר.

1. אמר: "...וקדושים בכל יום יהלוך סלה, ברוך אתה ה' המלך הקדוש" ושכח לומר "לדור ודור וכו'", אינו חוזר אלא ממשיך "אתה בהרתנו".

2. אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש", ונזכר תוך כדי דיבור, אומר מיד "המלך הקדוש" וממשיך בתפילתו.

3. אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש", ונזכר אחר תוך כדי דיבור, או כבר התחיל "אתה בהרתנו", חוזר לראש התפילה.

4. אמר: רק "הא-ל" ועדיין לא אמר "הקדוש" אפילו עבר תוך כדי דיבור יכול לומר "המלך הקדוש" ואין צריך לחזור.

5. אם מסופק אם אמר "המלך הקדוש" אבל אמר את כל הנוסח מ"לדור ודור כו' ובכך תן פחדך כו'", אין צריך לחזור⁷¹].

* **בברכה מעין שבע** (מגן אבות) אומרים **המלך** הקדוש. [אם הש"ץ שכח ואמר "הא-ל הקדוש", אם עדיין לא חתם הברכה חוזר, ואם חתם אינו חוזר⁷²].

* **אבינו מלכנו:** אין אומרים אבינו מלכנו ביום כיפור שחל בשבת, רק בנעילה.

* **תהילים:** אחרי תפילת ערבית, הרבי הי' מתיישב על כסאו הק' ואמר את כל ספר התהילים בצבור⁷³.

לפני השינה

* **קריאת שמע שעל המיטה:** כמו בשבת יום טוב⁷⁴, ואומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם⁷⁵.

* **תהילים:** אומרים הט' פרקי תהילים (קכד-קלב), לפני השינה⁷⁶.

* **נעגל וואסער ליד המיטה בשביל הבוקר:** היות ורוחצים רק עד סוף קשרי אצבעותיו, מכינים פחות מים מהרגיל.

⁵⁹ אג"ק הי"ד ע' תקח ולקו"ש חכ"ד ע' 298 ובריבוי שיחות ואגרות קודש.

⁶⁰ שו"ע אדה"ז סימן תריא סעיף ד.

⁶¹ ראה שו"ע אדה"ז סימן תריא סעיף ב.

⁶² ראה שו"ע אדה"ז סימן תריד בתחילתו.

⁶³ ע"פ דברי אדה"ז בפסקי הסידור בקטע "כמה דיני ציצית". במהדורא החדשה של השו"ע – ה"א ע' תרטז.

⁶⁴ שו"ע אדה"ז סימן כא ס"ג.

⁶⁵ לוח כולל חב"ד משו"ע אדה"ז סימן תרוז סעיף ב.

⁶⁶ ספר המנהגים ע' 58.

⁶⁷ ראה נטעי גבריאל יום הכיפורים פכ"ח סי"ג.

⁶⁸ ספר המנהגים ע' 63.

⁶⁹ שו"ע אדה"ז סימן תריט סעיף ט.

⁷⁰ הקטע לקמן רובו מלוח כולל חב"ד.

⁷¹ אלף המגן סתקפ"ב סקי"ט. וראה נ"ג ר"ה פכ"ו ס"ד.

⁷² ראה הנסמן בהלכות ומנהגי חב"ד ("יל" ע"י בי"ד חב"ד באה"ק) הערה 89.

⁷³ ראה האריכות בזה באוצר מנהגי חב"ד ע' ריב ואילך.

⁷⁴ ספר המנהגים ע' 59. היום יום - יום הכפורים.

⁷⁵ מחזור.

⁷⁶ ספר המנהגים ע' 59.

יום כיפור במשך היום

- * **נטילת ידיים:** נטילת ידיים בבוקר (ואחר יציאה מבית הכסא) – רק עד סוף קשרי אצבעותיו⁷⁷. [ייתכן שהכהנים רוחצים בבוקר עד פרק הזרוע⁷⁸].
- * אחר הנטילה, מנגב את ידיו במגבת, ומעבירה על עינו להעביר מהם חבלי שנה, (ואם יש לפלוף על פניו או על עינו מותר לרחצם)⁷⁹.
- * [אסור ללכת למקוה ביום כיפור⁸⁰].
- * **שעשה לי כל צרכי:** בברכות השחר אין מברכים "שעשה לי כל צרכי" עד למחר⁸¹.
- * **סוף זמן קריאת שמע:** ראה בלוח המקומי (או בסוף התזכורת).
- * גם בקריאת שמע קטנה (שאחרי מה טובו) אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם⁸².
- * ילדים (וחולים ל"ע) שאוכלים, אינם צריכים לעשות קידוש ולא לחם משנה, אבל צריכים לומר בברכת המזון "רצה" ו"יעלה ויבוא"⁸³ (ואומרים: "ביום הכיפורים הזה ביום סליחת העון הזה ביום מקרא קודש הזה"⁸⁴). אם שכחו אינם חוזרים⁸⁵.
- * כל הפרטים השייכים לתפילה ביחיד ובצבור הם במסמך נפרד].
- * **יזכור:** אחרי קריאת התורה וההפטרה, אומרים "יזכור".
- 1. אלה שלא יכולים/ות ללכת לבית הכנסת ל"יזכור" יכולים/ות לאומרו ביחידות בבית⁸⁶.
- 2. אבלים בתוך שנת האבלות אין יוצאים מבית הכנסת בשעה שהקהל אומרים יזכור, אבל אין הם אומרים יזכור⁸⁷.
- 3. אם זה בחודש ה"ג, אף על פי שזה לפני היארצייט, אומרים "יזכור"⁸⁸.
- * **ברכת כהנים** מתקיימת קרוב לסוף חזרת הש"ץ של תפלת מוסף. [לכאוף נראה שהלויים רוחצים ידיהם עד קשרי אצבעותיהם אבל רוחצים הידים של הכהנים עד פרק הזרוע⁸⁹].

במוצאי החג

תפלת ערבית

- * בקיטל וטלית, אבל בכובע (ולא ביארמולקע) והטלית על הכתפים⁹⁰.
- בתפילת שמונה עשרה:**
- א. אומרים "אתה חוננתנו".
- ב. אם אמר "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים" ולא אמר "וכתבנו" אומר מיד "מלך עוזר" וממשיך בתפלתו, אבל אם אמר גם "וכתבנו" – גומר התפלה ומתפלל עוה"פ בתורת נדבה⁹¹.
- ג. אם אמר "המלך הקדוש" או "המלך המשפט" אינו חוזר⁹².
- * אין אומרים "ויהי נועם" ולא "ואתה קדוש".
- * מי שרוצה לעשות מלאכה לפני תפילת ערבית, צריך לומר "**ברוך המבדיל בין קודש לחול**" לפני עשיית המלאכה.
- * נשים שקשה להן לחכות על בעליהן עבור הבדלה, יכולות להבדיל בעצמן על מיץ ענבים וכו', וכדלקמן.
- אחר תפילת ערבית של מוצאי החג**
- * אומרים **גוט יום טוב**⁹³.
- * **נטילת ידיים:** נוטלים ידיים בסירוגין כרגיל בבוקר (בלי ברכה)⁹⁴ [ואפילו הכהנים שנטלו ידיהם כרגיל בבוקר ובברכת כהנים⁹⁵].
- * **קידוש לבנה:** רוחצים הפנים, מחליפים הנעליים לנעליים רגילות, וקידוש לבנה⁹⁶.
- הבדלה:**
- 1. הבדלה בטלית וקיטל וכובע והטלית על הכתפים⁹⁷.

⁷⁷ ספר המנהגים ע' 59.

⁷⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' ריז.

⁷⁹ שו"ע אדה"ז סימן תריג סעיפים ב-ג.

⁸⁰ שו"ע אדה"ז סימן תריג סעיפים יט-כ.

⁸¹ סידור. היום יום - יום הכפורים.

⁸² מחזור.

⁸³ שו"ע אדה"ז סתרי"ח סי"ח.

⁸⁴ ע"פ ספר המנהגים ע' 64 בשוה"ג.

⁸⁵ ע"פ שו"ע אדה"ז סקפ"ח סי"א. ואכ"מ.

⁸⁶ גשר החיים פרק לב סימן ב סעיף ו (ע' שלז).

⁸⁷ ספר המנהגים ע' 59.

⁸⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' רכב.

⁸⁹ ראה באריכות בהלכות ומנהגי חב"ד (שע"י בי"ד רבני חב"ד באה"ק) הערות 8-325.

⁹⁰ ספר המנהגים ע' 59.

⁹¹ לוח כולל חב"ד.

⁹² לוח כולל חב"ד.

⁹³ ספר המנהגים ע' 59.

⁹⁴ ספר המנהגים ע' 59.

⁹⁵ לוח כולל חב"ד. אוצר מנהגי חב"ד ע' ריז.

⁹⁶ לוח כולל חב"ד.

⁹⁷ ספר המנהגים ע' 59.

2. להביא לפני המבדיל את ה"נר ששבת" [דהיינו הנר שהי' דלוק במשך כל יום הכיפורים⁹⁸ המובא לעיל].
3. אחרי בורא פרי הגפן, מברכים על בשמים⁹⁹.
4. לברכת "בורא מאורי האש" לוקחים את ה"נר ששבת" ועליו מברכים "בורא מאורי האש". [יש אומרים שמנהגינו, לקחת/לצרף נר נוסף, ולהדליקו מה"נר ששבת", ולברך על שניהם¹⁰⁰]. אם אין לו "נר ששבת", ידליק מ"נר ששבת" של חברו או הבית הכנסת¹⁰¹ וכיו"ב. אומרים ויתן לך¹⁰².
5. * **בסעודת מוצאי התג:** טובלים הפרוסה של המוציא בדבש¹⁰³ (אבל שמים על השולחן גם מלח¹⁰⁴) ואוכלים סעודה בהרחבה¹⁰⁵.
- * **סוכה:** מתעסקים או עכ"פ מדברים על דבר עשיית הסוכה¹⁰⁶.
- * **תחנון:** אין אומרים תחנון עד סוף החודש¹⁰⁷.

י"א תשרי, מחרת יום הכיפורים
יום זה נקרא "בשם השם" ("ג-טס נאמען")¹⁰⁸.

- המשך יבוא בעזי'ת -

בברכת גמר חתימה טובה ושנוזה לראות את הכהן הגדול בעבודתו בקודש הקדשים בשנה זו.
לוי יצחק גרליק

Rabbigarelik@sichos.online

Times for *Yom Kippur 5785*
The times are based on Chabad.org and Luach Kolel Chabad
These times are **ONLY** FOR THE **BROOKLYN NEW YORK AREA**

Friday Erev Yom Kippur:

Alos Hashachar: 5:38 am

Honeitz Hachamo: 7:03 am

Latest Shema: 9:50 am

Chatzos: 12:41 pm

Earliest Mincha: 1:11 pm

Candle lighting – fast begins: 6:02 pm

Shkia: 6:21 pm

Tzeis Hakochovim: 6:49 pm

Yom Kippur Day:

Latest Shema: 9:50 am

Shkia: 6:19 pm

Fast ends: 7:00 pm

⁹⁸ שו"ע אדה"ז סימן תרכד סעיף ה.

⁹⁹ שו"ע אדה"ז סימן תרכד סעיף ג.

¹⁰⁰ ע"פ שו"ע אדה"ז סת"כ"ד סעיף ה. ראה בארוכה בהלכות מנהגים והנהגות בהוצאת ועד רבני ליובאוויטש בצרפת.

¹⁰¹ לוח כולל חב"ד.

¹⁰² לוח כולל חב"ד.

¹⁰³ היום יום חלק שני.

¹⁰⁴ ע"פ שו"ע אדה"ז סימן קסז סעיף ה.

¹⁰⁵ ראה המצויין באוצר מנהגי חב"ד ע' רנא.

¹⁰⁶ ספר המנהגים ע' 59.

¹⁰⁷ ספר המנהגים ע' 65. היום יום ט' תשרי.

¹⁰⁸ וראה הביאור בספר המנהגים ע' 59.